

BISERICA și SCOALA.

Foaie bisericească școlastică, literară și economică.

Apare odată în săptămână: **DUMINECA.**

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria :
Pe un an 10 cor. — pe 1/2 an 5 cor.
Pentru România și străinătate :
Pe un an 14 fr. : pe jumătate an 7 fr.

PREȚUL INSERTIUNILOR :

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 6 cor.; până la 200 cuvinte
8 cor.; și mai sus 10 cor. v. a.

Correspondențele să se adreseze Redacțiunii
„BISERICA și ȘCOALA“
Ear banii de prenumerațiune la
TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD.

Cuvânt de deschidere.

*Rostit de Nicolae Boșcaiu, președ. desp. prot.
Buteni al reun. inv. rom. cu ocaziunea adunării
despărț. ținute la 10 Nov. n. în Almaș.*

Onorată adunare!

Reuniunea noastră învățătorească eară ne-a în-
trunit pe noi membrii despărțământului protopopesc
Buteni, pe ziua de azi la un loc, ca să ne dăm seama
de experiențele noastre din trecut, și să chibzuim
pentru viitor, să alegem mijloacele, cari ne ușurează
realizarea scopului ce urmărim prin promovarea în-
vățământului în școalele noastre populare confesionale
române ortodoxe.

Ca să putem alege mijloacele, cari știința peda-
gogică ni-le dedică, trebuie să esaminăm starea în care
se află învățământul în școalele noastre populare con-
fesionale, să căutăm piedecile cari se ivesc în calea des-
voltării și progresării învățământului, ca cunoscându-
le să aflăm și remediile pentru delăturarea lor.

Luând în general starea actuală a învățămentu-
lui din școalele noastre populare, putem afirma fără
esagerare, că aceea cu toate piedecile ce se ivesc și
se pun în calea progresului — progresiv se amelio-
rează și e pe calea înaintării.

Când am zis, că e pe calea înaintării, am afir-
mat totodată, că nu a ajuns la apogeul dorit atât de
noi motorii promovării învățământului, cât și de bi-
serică ca susținătoarea școalei.

Cu toate că azi, nu ca în trecut, în generațiunile
mai tinere aflăm mai mulți alfabeți, decât analfabeți,
cu toate că azi se pot observa, ca efluc al școalelor
noastre populare, multe instituțiuni bune și folositoare
în mijlocul poporului, totuș greul vieții și neajunsurile
multifarie pretind, ca școala să tindă mijloace cât mai
multe și mai ușoare, cu ajutorul cărora să iasă în-
vingător, atât pe terenul cultural, cât și pe cel eco-
nomic.

Azi mai mult ca ori când altădată se pretinde
dela învățător, să fie maestru dibaciu întru aplicarea

științei pedagogice, însușită în școala în care s'a pre-
gătit pentru cariera sa, ba mai mult! se pretinde o
pregătire continuă și însușire de cunoștințe noi, cu
ajutorul cărora să lupte pentru delăturarea neajunsu-
rilor ce i-se pun în cale.

Multe sunt neajunsurile și variate cauzele, cari
se pun în cale învățătorului și respective învățămên-
tului. Voiu înșira la acest loc numai pe cele mai
principale, cari după natura împrejurărilor, în unele
locuri se manifestă :

Întăiu : lipsa de cvalificațiune, recerută de spiritul
timpului în care trăim.

A fost timp, când era de ajuns pentru a putea fi
învățător să știe cineva cele 8 glasuri și să poșeadă
puțină știință elementară și apoi pe lângă o leafă de
100—200 cor. anualminte, fostul învățător trăia în
mijlocul consătenilor sei, mulțămit că putea face ceva
în ale școalei, ca să producă 2—3 cântăreți de
strană.

Timpul însă, care nu cunoaște stagnare în ina-
intarea sa în eternitate, pretinde ca și omenimea să
progreseze în cultură, ținând pas cu densus; astfel și
învățătorul a trebuit și trebuie încă să schimbe haina
mintii cu una mai vazărosă, mai strălucitoare, ca să
poată cuprinde cu razele sale pe toți, câți îl încun-
jură. Timpul de 2—3 și mai pe urmă 4 ani, cât îl
consacrează fiitorul învățător pentru pregătirea carie-
rei sale, s'a dovedit și se dovedește încă — prea pu-
țin, pentru a fi aceea ce trebuie să fie un adevărat
învățător în adevăratul înțeles al cuvântului. Ca mij-
loce auxiliare însă îi servesc: convenirile, discuțiunile
din adunările reuniunilor, cari sunt ca o școală prac-
tică pentru densus, ear în cele teoretice: bibliotecile
ar trebui să fie cât mai mult folosite, ca astfel pe cale
auto-didactică, să suplinească și să continue cu lăr-
girea cunoștințelor câștigate în școală.

Pentru ameliorarea cvalificațiunei învățătorilor
din generațiunile viitoare s'a enunciat din partea au-
torităților noastre ținerea strict de lege, adecă a se
primi în instituttele pedagogice numai tineri cu pre

gătiri din școalele medii inferioare. Aceasta e o măsură destul de folositoare și avantajoasă, atât în privința autorității învățătorului în fața societății, cât și pentru învățământ, — întrucât acei tineri, cari se dedică carierei învățătoresți, o fac aceasta încăldiți de scânteia vocațiunii și nu din alte motive subiective și indiferente de cauza învățământului.—

Și această măsură se va dovedi de nesuficientă, dacă nu se vor face peste tot locul îmbunătățiri și în ce privește partea materială: subsistența învățătorului.

Pentru-că să vedem ce s'a făcut în această privința? Reluând firul de când învățătorul și societatea erau mulțămiiți, că pe lângă un salariu de 100—200 cor. se făcea ce se făcea în școală, de atunci în privința spiritului școlii s'au făcut multe îmbunătățiri, progresând cu timpul, în ce privește partea materială, puțin s'a făcut. Poporul a persistat în datina vechiă, ear când s'a regulat prin lege cestiunea salarisării învățătorilor, s'a produs o oareș-care răceală în popor față de învățător și de școală, unica sa comoră intelectuală. — În al doilea loc:

Ignoranța poporului față de școală încă a fost și mai continuă și de present a contribui la cauzele, cari se pun în calea înaintării învățământului.

Câte sarcini supoartă poporul, toate le supoartă mai fără șovăire, dar sarcina susținerii școlii sale, aceasta-l atinge mai neplăcut! Un ori-care alt funcționar inferior învățătorului, atât în privința oficiului, cât și a calificățiunii, dacă nu-l plătește direct, aibă 4 cor. la zi, va să zică 120 cor. la lună, nu produce nici o furoare, pe când un învățător, cu minimalul asigurat prin lege plus cvincvenalele, îi dă obiect de dispută și văerare la toate ocaziunile. Această împrejurare se poate atribui nu atât răutății sale, cât lipsei de a ști aprecia foloasele școlii.

Deci problema școlii (ear școala trebuie să fie învățătorul) este a face pe popor să simțească cât mai mult roadele învățământului și pe terenul vieții practice, să-l facă să cunoască, că școala are mențiunea de a lupta numai pentru înaintarea, bunăstarea și fericirea lui.

Un remediu pentru delăturarea ignoranței poporului față de școală ar fi: centralizarea încasării tuturor competențelor culturale la cassele diecesane și solvirea aceloră de acolo, ear pentru-ca școala să-și poată rezolva cu succesul cel mai bun problema ei, ar fi de lipsă o *reformă radicală a preparandiilor*.

De present tinerii, cari având cele 4 clase gimnasiale, reale ori civile, intră în preparandie, în mare parte sunt avisați a repeta cele ce au învățat deja, pe când de științele pedagogice nici idee nu și-au fost făcut. Studiul principal și de specialitate, științele pedagogice sunt restrinse la minimalul posibil, pentru-că cele 4 cursuri sunt prea puține pentru o studiere fundamentală a antropologiei, psihologiei, a sistemelor de educațiune a pedagogilor din trecut și a operelor lor.

Elevul absolvent de preparandie și-a însușit enciclopedice știința despre spirit, cu a cărei dezvoltare

are să se ocupe neînterupt, cu greu însă poate pătrunde în spiritul elevilor, ca să stîrpească din el toate pasiunile și inclinațiile rele. A învățat despre pedagogii cei mai renumiți, opurile lor însă, în loc să le compareze, să estragă direcțiunile principiilor lor, să cunoască și direcțiunile greșite, rămân necunoscute pentru dînsul nu doară din lipsa timpului, care a absorbit 4/5 pentru alte obiecte de învățământ. De aici apoi și lipsa de literatură pedagogică, căci afară de puținii autori români, abia avem unul sau două opuri de ale pedagogilor clasici traduse și în limba noastră.

Să punem cazul, că institutele preparandiale s'ar reforma, nu reducându-se materialul de învățământ al celorlalte științe, ci înmulțindu-se cursurile la 8 ca d. e. cum sunt clasele la gimnasiu. Tinerimea studioasă, care s'ar dedica carierei învățătoresți, nu ar perde în timp nici o iotă, ci ar profita în însușirea cunoștințelor. Pentru-că ce rost are studierea în timp de 4 ani în institut indiferent de științele pedagogice, apoi a începe de nou și a continua mai 4 ani în preparandie? Abstrăgînd dela aceea, că în primii 4 ani elevul și-a însușit alte moravuri și alte aspirațiuni; ba alții din necesitate intră în preparandie, unde puterile didactice trebuie să-și pună osteneală îndrepta greșelile, cu cari au venit.

Cu mult mai temeinic ar fi învățământul, dacă elevul ar intra în institutul preparandial la etatea de 12 ani, și ar continua cursurile I—VIII, tot în același institut, unde s'ar educa anumit pentru cariera învățătorescă. În cursurile inferioare să se propună treptat mai multă știință universală pe lângă puțină pedagogie, ear' în cursurile superioare să iese la suprafață științele pedagogice în spscial.

Resultatul acestei reforme ar avea mare înfrurire asupra învățământului din școalele populare. Corpul didactic ar eși din astfel de institut cu o lumină mai estensivă, de o forță mai mare, în urmare și influența culturală ar fi mai puternică. Autoritatea crește în raport cu știința, prin urmare toți ar vedea în învățător ceea ce este și trebuie să fie — om de specialitate, până când azi! pe lângă toate efortările ce le faci în interesul binelui comun, îți zice: „un biet de dascăl“ și trece mai departe. . .

* * *

Între neajunsurile școlii, cari fac să se simțească lipsa de învățători calificați, se poate înșira și *sărăcia poporului* nostru, care în multe locuri nu e în stare a susține școala cu atari învățători. Sărăcia provine chiar din lipsa de școală!

Unde e sărăcia mai mare, acolo ar fi lipsă de învățători mai dibaci și cu cunoștințe cât mai multe, spre a pute veni în ajutor poporului întru aflarea mijloacelor de traiu. Isoare de câștig, ca stupăritul, impletitul și câte alte ramuri ale industriei de casă s'ar pute valora în ținuturi mai depărtate, prestate de poporul din ținuturile mai sărace. Apoi sărăcia poporului nu provine numai dela puținul câștig,

ci și dela întrebuintărea rea a acestui câștig. Poporul pe lângă „necesar,” s'a mai dat și cu „nefolositorul“.

E necesar, ca pentru o păreche de boi să solvească din câștig suma de 20 cor., pentru pășunatul de vară, dar nu e folositor ca din restul de câștig să se mai dea și crișmarului, apoi și neguțătorului 4—5 cor., pe o bucată de mătăasă, ear' „strictul necesar“, pășunea spirituală a 2—3 băeți, îl ține de „un folositor secundar,“ pentru care n'ar jertfi 4—5 cor. la an.

Școala deci e chemată a micșora sërăcia, îndreptând moravurile rele, combătând lucsul și făcând pe popor a ști întrebuintă câștigul său, prin ce totodată îl va face să cunoască, că fillerii care îi jertfește pentru susținerea școalei, se întorc în folosul propriu.

Nu pot a nu enumera între neajunsurile școalei și *indiferența și lipsa de sprijin*, din partea celor chemați mai de-aproape: a preotului și a inteligenței — onorând escepțiunile.

Muncește învățătorul săptămâni, luni, ba chiar anul întreg, fără să vină cineva să-i ajute în luptele sale, măcar cu un cuvânt de îmbărbătare, sau să se convingă despre lipsa mijloacelor de învățământ celor mai necesare, despre sporul său, frecvența elevilor, — muncește ca un condamnat la munca silnică, până-ce în cele din urmă vëzându-se izolat, se naște și în dînsul indiferentismul, un păcat grav, de care trebuie să dea apoi seamă atât în fața societății, cât și înaintea lui Dumnezeu.

Sprijinit fiind învățătorul cum se cade din partea celor chemați, se stërnește într'însul zel, ambițiune față de chemarea sa și emulațiune față de colegii săi.

Onorată adunare! Am arëtat unele din cauzele atât de natură pedagogică, cât și produse de starea împrejurărilor între cari trăim, cari cauze se pun ici-colea în calea dezvoltării învățământului, — le-am arëtat nu ca plângeri, ci ca să modificăm fiecare în parte și să contribuim la delăturarea lor, pentru a ridica prestigiul școalei noastre confesionale române pe o treaptă cu școalele celorlalte națiuni din patrie, prin ce vom ridica și vaza poporului, ai cărui fii suntem.

Și dacă pe lângă toate neajunsurile, am afirmat la început, că învățământul în școalele noastre confesionale e pe calea înaintării, aceasta dovedește iubirea ce o avem către chemarea noastră, stërnită prin buna îngrijire ce o poartă autoritățile noastre superioare confesionale către cauza învățământului, ear' această împrejurare să ne servească de îndemn de emulare între noi, îndemnând, luminând și inspirând cât mai adânc în inima elevilor nostri *frica lui Dumnezeu, care este începutul înțelepciunii*.

Premițând acestea, Vë salut, domnilor, de bunăvenire și declar adunarea despărțământului nostru protopopesc deschisă.

Predică

la sërăbătoarea Intrării în biserică.

»Marto, Marto, te grijești și spre multe te silești, ci un lucru trebuie; eară Maria partea cea bună și-a ales, care nu se va lua dela dînsa.« (Luca c. 10. v. 41—42.)

Iubiților Creștini!

Între sërăbătorile de peste an, pe cari pentru însemnătatea actelor, ce represintă, le-au așezat ss. părinți bisericesti spre școpul preamării lui Dumnezeu și a fericirii noastre, între aceste sërăbători zic, se numără și unele zile consfințite întru lauda Preacuratei. Avem patru: Nașterea Preacuratei, Adormirea, Intrarea în biserică și Bunavestire. Astăzi cu ajutorul lui Dumnezeu am ajuns să sërăbăm unul dintre aceste praznice, anume: Intrarea în biserică.

Scumpă trebuie să ne fie noauă, iubiților, pomenirea Maicii Domnului, pentru-că ea a fost mediul, prin care s'a sërășit împăcarea omului cu Dumnezeu. Protopărinților nostri, lui Adam și Evei a zis Dumnezeu, că pune vrăjmășie între muiere și șarpe, ceea-ce înseamnă o mângăiere pentru omul căzut în păcat; căci vrăjmășia nu invoalvă în sine robie sau oarbă supunere, ci presupune o putere de luptă în contra rëului, care putere aflându-o Dumnezeu mai târziu în patriarhi și după ei în proroci, făgădui acestora apriat, că va urma învingerea femeii asupra păcatului și prin urmare rehabilitarea omului în starea fericirii pierdute.

Așa știm, că lui Avram i-a făgăduit Dumnezeu, că întru sëmënția lui se vor binecuvënța toate neamurile pământului. Patriarhul Iacob, în calea sa spre Mesopotamia, vede scara cea cerească, pe care se suiau și se pogorau îngerii lui Dumnezeu, care a simbolisat pe fecioara aleasă de Dumnezeu, ca prin ea să se ridice oamenii de pe pământ la cer. Dar' mai lămurit procește Isaia prorocul despre Maica Domnului, ca semn al voii lui Dumnezeu, când zice: »*Pentru aceasta însuși Domnul ca da vouă semn: Eată Fecioara în pântece ca lua și va naște fiu și va chema numele lui Emanuil.*« (Isaia c. 7, v. 14). Încă și prorocului Ezechiel îi descopere Dumnezeu pe maica Domnului, simbolisându-o prin ușa bisericii astfel: »*Ușa aceasta încuiată va fi și nu se deschide... că Domnul Dumnezeul lui Israil va trece printr'însa.*« (Ez. c. 44, v. 2—3).

Maica Domnului Cristos a fost așadară farul cel luminător, la care s'au îndreptat speranțele poporului ales al lui Dumnezeu, ca să-i reverse razele luminii celei adevărate, care luminează calea la tot omul, ce vine în lume. În Fecioara preacurată toate prevestirile prorocilor s'au realizat, căci ea a devenit leagănul mântuirii noastre.

Deci atât pentru recunoștința, ce o datorim celei mai mari binefăcătoare a genului omenesc, cât și pentru viața ei de model, vrednică de urmat, serbăm noi pomenirea sfintei de Dumnezeu Născătoare.

Veniți dară astăzi, fraților mei creștini, ca în loc de făclii aprinse, cu cari nevinovatele fecioare însoțesc pe mica pruncă, de Dumnezeu aleasa și preacurata fecioară Maria, în biserică, unde părinții o închină Domnului: noi s'o însoțim cu cele mai curate cugete, mărind pe Dumnezeu celor ni-a dăruit-o și să laudăm bunătatea ei; dar' să și luăm învățatură folositoare sufletului din aniversarea acestei zile.

De aceea și eu, cum aș putea mai bine să mă achit azi de datoria chemării mele, ca învățător al cuvântului evanghelic, decât învățându-vă despre folosul sufletesc, ce-l aflăm în această serbătoare a Preacuratei maicii Domnului.

Ascultați dară, iubiții mei creștini, cu luare aminte!

I.

Din viața preacuratei fecioare Maria puțin s'a scris în sf. Scriptură și anumit, începând numai din etatea, când îngerul Gavriil i-a adus buna veste despre nașterea lui Iisus. Din timpul prunciei lui Iisus se amintește numele ei, când Iisus era de 12 ani și a mers cu părinții săi la praznicul Paștilor în Ierusalim. Apoi, când Iisus în etate de 30 de ani a început învățătura sa și ea era de față la săvârșirea minunii din Cana-Galileii, unde prefăcu apa în vin. Se mai amintește numele ei pe timpul mântuitoarelor patimi și în fine chiar și după înălțarea Domnului la cer, fiind și ea împreună cu muierile mironosițe și cu Apostolii în casa de sus din Ierusalim, unde a petrecut în rugăciune și în cerere. (F. A. c. 1, v. 14) Ceea-ce știm însă mai mult din viața Preacuratei, ne spune sf. Tradițiune, adevărate scrierile părinților bisericești, precum au auzit vorbinduse și istorisindu-se cu graiu viu dela antecesorii lor, din neam în neam.

Părinții Mariei au fost doi bătrâni evlavioși și cu frica lui Dumnezeu, cu numele: Ioachim și Ana. Și încă în toamna vieții fiind ei și neavând prunci, neconținut se rugau lui Dumnezeu, ca să le dea un prunc, promițând, că în semn de mulțămire îl vor închina spre slujba lui Dumnezeu; căci rușine și mare ocară era la jidovi pentru femeia și casa, care nu avea prunci. Și Dumnezeu întocmai cum ascultă rugăciunea lui Zaharia și Elisavetei, cărora mai târziu le dăruie prunc pe Ioan Înaintemergătorul, așa și lui Ioachim și Anei, pentru dreptatea și bunătatea lor le dăruie fiică pe fecioara prevestită prin proroci, din care s'a născut Domnul Cristos. Când a fost Maria de 3 ani, părinții ei își împliniră promisiu-

unea, că însoții de rudeni și de prieteni, adușeră pe fiica lor în biserică, încunjurată de fecioare nevinovate, ce purtau lumini aprinse, ca semn al curăției, și o lăsară în grija arhierelui. Ea fu așezată în locul cel mai de frunte, numit sfânta sfintelor, pentru-că acolo numai arhierelui îi era ertat să intre, dar' numai odată în an, ear' altuia nimănu. Și Maria în acest loc sfânt petrecu timp de 12 ani, unde îngerii lui Dumnezeu cu hrană cereasă o hrăniau. În etate de 15 ani, murindu-i părinții, a mers la casa sa în Nazaret, și tot atunci i-s'a arătat îngerul Gavriil cu vestea de bucurie, că va naște pe Cristos. Ear' Iosif, un bătrân cucernic numit logodnicul ei, o luă sub apărare și scut, din rânduiala lui Dumnezeu. Astfel, darul lui Dumnezeu fiind cu dînsa, a născut pe Cristos în Vitleem, ear' Iosif însoția pruncul care a crescut cu vârsta, cu înțelepciunea și cu darul dela Dumnezeu și dela oameni.

Aceasta este pe scurt, iubiților, ce știm despre viața Maicei Domnului.

Dar' ea este nu numai a Domnului Cristos mamă, ci este mamă preabună și milostivă a noastră a tuturor creștinilor, cari primim legea evangheliei fiului ei. Ea pentru noi toți a fost adușă azi în biserică, unde a petrecut în singurătate, în curățenie și sfințenie, prin ce pentru a noastră mântuire s'a învrednicit a naște trupește pe fiul lui Dumnezeu. Ear' ca mamă doară ea avu cea mai puțină parte de bucurie, între toate mamele de pe pământ. Încă din ziua nașterii până la neevitabila moarte de ocară a fiului ei, ea îl însoția cu frică; căci inimicul jurat în contra adevărului și dreptății, acela, care odinioară invidia fericirea lui Adam și a Evei; — diavolul, care răpi din mâna omului raiul, lucra și acum prin oamenii infami, ca să peardă pe Cristos; și astfel întunerecul, ce a cuprins omenimea, de veacuri robindu-o, să nu fie alungat de lumina lui Cristos: ci pe pământ să fie numai iad, numai fii de ai întunerecului. Lumina, Cristos însă învinge tartarul, moștenirea păcatului, dar' cu mare jertfă, cu sângele său. El moare cu trupul pentru noi și învinge moartea, ca pe noi să ne aducă la viață. Eată, aceasta este bunătatea, ce ni-a cauzat-o nouă maica Domnului. Ea a schimbat întristarea cea de demult a omului întru bucurie. Dar' bucuria ei de mamă care a fost? La ea s'a întemplat tocmai contrarul: bucuria ei fu înlocuită cu cea mai adâncă întristare și durere, precum îi profetise ei dreptul Simeon zicând: »și prin sufletul tău va trece sabie.« (Luca c. 2, v. 35). Acestea sunt cuvintele, pe cari, ca o suvenire le-a păstrat ea totdeauna în inima sa, ear' în momentele cele mai grele, deplânge patimile fiului său, le reamintește cu durere zicând, că: »așa mi-a spus mie bătrânul Simeon.« (Canonul de pl. în Sâmbăta-mare).

Vedeți dară, creștini iubiiți, că atâta jale și durere, Maica Domnului Cristos numai pentru noi a pățimit. De aici ne putem explica apoi profunda venerațiune și sentimentul de recunoștință, ce-l deșteaptă în tot creștinul adevărat cugetarea evlavioasă despre această preabună mamă la aniversarea sărbătorilor ei.

Cugetați dară, creștinilor, aveți voi oare cuvinte de laudă și de mulțămire către Preacurata Fecioară Maria? Cu ce măsură vom răsplăti noi atâta bunătate? Eată la aceasta știu că puțini se gândesc dintre noi.

Recunoscându-ne însă mărginitătea și slăbiciunea firii noastre, vă invit, fraților, să nu încetați cu rugăciunile voastre către Maica Preacurată. Puține sunt cuvintele noastre de-a putea răsplăti în mod demn binefacerea; dar' fie-vă bogată inima în simțemintele cele bune și în pietate față de această mare binefăcătoare. Și eu cred, cred foarte, că mai mare și mai bineplăcută jertfă din parte-ne nu-i putem aduce, decât aceea, de a fi următori fideli învățăturilor divine ale fiului său; să fim creștini buni, precum legea lui Cristos ne prescrie, și atunci ne achitam de datoria recunoștinței. Atâta pentru lauda, ce o datorim Fecioarei.

II. BCU Cluj / Central

Dar', fraților creștini, sărbătoarea de azi mai are și altă parte momentuoasă. O învățătură neprețuită ni-se presintă astăzi prin aducerea preacuratei în biserică. Bătrânii ei părinți nu știuseră, că cine are să fie mica lor pruncă. Dumnezeu nu li-a spus lor, să o aducă la biserică, că ea are să fie mama dumnezeescului prunc Iisus. Și totuși o deslipesc dela brațele lor și încă în ce fragedă etate, pentru-că voiau să-și țină făgăduința; da, acea nobilă făgăduință, de a consacra pe fiica lor spre slujba lui Dumnezeu. Să ne întrebăm: oare ce a putut îndemna pe acești părinți la împlinirea făgăduinței lor, decât numai credința neclătită în Dumnezeu și simțul de recunoștință pentru cel-ce a spălat ocară lor dintre oameni. Eată ce frumos și vorbitor exemplu este acesta pentru toți oamenii, cari voiesc a fi statornici în credința către Dumnezeu. A-și ținea omul cuvântul dat, înseamnă a fi om de omenie sau om cu caracter; și aceasta este una dintre cele mai frumoase însușiri ce-l caracterizează; ear' un asemenea om este iubit și de oameni și de Dumnezeu. Precum cuvântul lui Dumnezeu rămâne neștrămutat, ceea-ce aflăm din un loc al sf. Scripturi, unde zice că: „*ceriul și pământul va trece, ear' cuvintele mele nu vor trece,*” (Mateiu c. 24 v. 35), așa este voia lui Dumnezeu, ca și oamenii să fie credincioși cuvântului dat spre bune scopuri. Ca să înțelegeți mai bine acest adevăr, voiesc să-l lămuresc prin explicare.

Știm din experiență, că oamenii, cari nu-și țin cuvântul, sunt slabi de credință. Necredinciosul nu iubește adevărul. Și tot cel-ce nu iubește adevărul, e mincinos; deci necredinciosul e și mincinos. Urită este minciuna, iubiiților creștini, pentru-că ea e isvorul multor rele. Este o patimă, care-l deosește pe om, o urmă a diavolului în mâna omului, prin care acesta uitat de sine, lucrează în contra adevărului, a luminii celui de sus; căci Cristos-lumina a venit în lume să mărturisească adevărul, și tot cel ce este din adevăr, ascultă glasul lui. (Ioan c. 18 v. 37.)

Uriciunea minciunii se poate prețui din pedeapsa lui D-zeu aplicată asupra multor mincinoși. Cred a fi destul să amintesc aci numai cazul lui Anania și a soției sale Safira — istorisit în faptele Apostolilor — cari promiseseră, că vind averea lor, ca să o pună la dispozițiunea apostolilor, spre scopuri creștinești. Dar' reținând ei o parte din preț, recuseră la minciună, zicând, că numai oare-care sumă au primit ca preț. Atunci Petru apostolul zise lui Anania, să cugete el, că prin aceasta nu a mințit oamenilor, ci lui D-zeu; ear' Anania de loc căzú la pământ mort. Tot din aceeași cauză, de asemenea soarte se împărtăși și Safira muierea lui. (F. A. c. 5 v. 10.) Eată, de aici putem noi deduce răutatea necredinței față de cuvântul dat și a minciunii, cari după firea lor sunt surori de cruce. — Am voit să vă amintesc, iubiiților, acest exemplu, ca să știți, ce urmări urite îi ajung pe oamenii slabi de credință, cari nu iubesc adevărul, și nu sunt credincioși cuvântului dat, ear această slăbiciune și-o acoper prin minciună: pentru-că, Doamne, mulți sunt de aceștia în zilele noastre, și cât de bine ar fi, dacă și-ar părăsi acest nărav rău! Din contră, credința și iubirea adevărului sunt răsplătite cu binecuvântarea lui D-zeu. Aceasta ni-o arată nouă pe deplin exemplul sfinților Ioachim și Ana, cari pentru caracterul lor religios se învredniciră a fi fericiții părinți, cari au dat naștere preacuratei fecioare Maria, din care a isvorit fericirea omenimei.

Sfinți și drepti au fost dară părinții Mariei. Îi putem compara cu Avraam patriarchul, cu deosebire, că Avraam aduse lui D-zeu jertfă impusă, la poruncă, ear' Ioachim și Ana din in demn propriu; anume: și Avram cu asemenea voie determinată ascultă pe D-zeu, că-i aduce jertfa cerută pe Isac, fiul seu. Dar' prin inger oprî D-zeu pe Avraam a-și junghia fiul, fiind el îndestulit cu ascultarea; căci »*ascultarea e mai bună decât jertfa.*« Ce coincidență minunată, fraților mei! Lui Avraam, rădăcina neamului israiltean, pentru jertfă îi făgăduiește Dumnezeu, că din sămînța lui se va naște Messia, și eată, la plinirea timpului, în coroana arborelui genealogic descris de Mateiu ev. la începutul evangheliei

sale, un alt bătrân credincios, drept și ascultător, adecă Ioachim, aduce Domnului jertfă pe fiica aceea, din care avea să se nască Mesia cel grăit prin proroci.

Da, așa e, iubiților, Ioachim și Ana au fost statornici în credință, de aceea și-au împlinit făgăduința, aducând pe fiica lor la biserică, unde au închinat-o spre slujba lui D-zeu. Mai frumoasă chemare pe pământ nici nu ne putem închipui, decât a slujii lui D-zeu; și cel-ce slujește lui D-zeu, după zisa scripturii, nu poate slugi și mamoni, că nimenea nu poate slujii la doi domni. Deci revenind acum la noi, cari încă avem biserică, să ne întrebăm: oare nu putem și noi să umblăm pe urma evlavioșilor bătrâni Ioachim și Ana, când ați înțeles bine din cele auzite până acum, cât de mult iubeste D-zeu pe oamenii, cari iubesc biserica lui; pentru-că: biserica este școala virtuților creștinești; aici se învârtoșesc simțemintele cele bune și se înmoaie patimile omenești; aici se curăță păcatele și se împreună omul cu Dumnezeu.

De aceea faceți și voi așa, iubiților. Cercețați casa lui D-zeu fără întrerupere și trimiteti și voi pruncii la biserică încă din vârsta fragedă, ca să se deprindă în virtuțile cele bune. Dar' aici mai am o observare vrednică de amintire. Încă o condițiune primordială, ce ni-se impune, trebuie să o avem în vedere. Școala este factorul, care pune fundament religiunii micului creștin, dar' înțeleg numai școala noastră confesională, pe care adecă noi, comuna bisericească o susținem.

De timpuriu deci, dela începutul primului an de școală să trimitem pruncul regulat, ca pe lângă alte cunoștințe folositoare să învețe și religiune. Apoi, acasă, în familie, și voi înși-vă să îi dați creștere morală, ferindu-vă de vorbe și fapte necuviincioase în fața pruncilor. Să le dați numai exemple și povețe bune, învățându-i să aibă frica lui D-zeu, care este începutul înțelepciunii; să-i îndemnați încă de-acasă, să fie ascultători de învățător și de preotul vostru, cari sunt părinții lor sufletești; să cinstească și respecteze pe oamenii bătrâni, cari apoi ca și pe niște rose frumoase și cu bun miros îi vor binecuvânta pe ei, și atunci, fiți convinși, fraților, că urmați după voia lui D-zeu, ca și părinții fecioarei Maria, Ioachim și Ana. — Căci »un lucru trebuiește — a zis Mântuitorul Martei, surorii lui Lazar — ear' Maria, partea cea bună și-a ales, care nu se va lua dela dînsa« (Luca c. 10 v. 41—42), adecă ascultarea cuvântului, precum în alt loc tot Mântuitorul zice: »adeverat fericiți cei-ce ascultă cuvântul lui Dumnezeu și-l păzesc pe dînsul« (Ibid. c. 11 v. 28). Ear' când serbăm noi amintirea Născătoarei de D-zeu și de astfel de înalte cugete suntem pătrunși, folosindu-ne

de darul mântuirii, ce ni-l'a adus fiul său D-zeu-omul pe pământ, — atunci prin faptele noastre arătăm totodată recunoștință alesei de D-zeu Fecioare, care astăzi s'a consacrat Domnului, eară mai pe urmă a născut pe Mântuitorul sufletelor noastre. — Dar' pe lângă aceasta în rugăciunile noastre să nu întrelăsăm a cere ajutorul Maicii Domnului, căci putere mare au lacrimile maicii, care se roagă pentru fiul ei și înaintea oamenilor și a lui D-zeu.

* * *

Ear' eu cu plecare de genunchi ridic brațele mele către tine, preaputinte D-zeule, spre rugăciune umilită: ajută Cristoase turmei tale cuvântătoare, pe care eu, servul, în staulul tău mă nisuesc a o aduce; că tu ai venit pe pământ și ai așezat biserica ta, ca pe toți să-i faci să fie o turmă și un păstor. Luminează-le mintea cu razele luminei tale, ca să înțeleagă cuvântul, ce azi în inima lor am pus; ear' voia lor spre împlinirea poruncilor tale o întărește, întru lauda, ce o datorim preacuratei maicei tale, pentru ale cărei rugăciuni miluește-ne pe noi. Amin.

Bă r ă t e a z, în 4/17 Noemvre 1902.

Nicolae Crișmariu,
paroch.

CRONICA.

* **O rugare.** Onorata preoțime și învățătorime este rugată, să atragă atențiunea părinților, cari au fii în alumneul diecesan, ca până în 1 Decemvrie a. c. să achite rata a doua a taxelor alumneale, adecă 50 cor., conform concludului consistorial Nr. 2763, căci altfel în lipsa de această achitare nu vor fi admiși la masa alumneală.

* **Consistor plenar.** Joi s'a întrunit Consistorul nostru în ședință plenară, sub presiul P. C. Sale I. I. Papp, față fiind următorii așesori: Aug. Hamsea, I. Ștefănuț, C. Gurban, V. Beleş, G. Serb (referentul), Aug. Boțoc, Aur. Petrovici, Tr. Vătan, Dr. I. Trăilescu, G. Purcariu, D. Popovici, I. Moldovan, R. Ciorogariu, P. Truța și secretarul consistorial V. Goldiș.

Conclusele ce s'au luat sunt următoarele:

1. In baza concludului Sinodului eparchial extra-ordinar, trimiterea la I. P. S. Sa dl Mitropolit a aceluiași conclud, relativ la îndeplinirea scaunului episcopesc, cu rugarea de a stăruia I. P. S. Sa la locurile mai înalte, ca scaunul episcopiei Aradului să se îndeplinească cât mai în grabă.

2. Pentru alegerea de protopop în cercul Radnei se numește comisar consistorial C. Sa dl R. Ciorogariu.

3. *Asupra înaltelor litere Nr. 8402/902 P. ale I. P. Sale d-lui Mitropolit s'a luat concludul de-a se dispune colectă pe teritoriul diecesei Aradului, pentru a contribui pentru ridicarea catedralei mitropolitane din Sibiu.*

4. *In urma recomandățiunei senatului școlar, profesorul Al. Mihața, catichet în Timișoara, se definitivează în postul său, ear' în ce privește drepturile la pensiuine, afacerea se va traspune Sinodului eparhial, pentru a aduce hotărîre meritorială în cauză.*

* **Sfințirea bisericeii din Buteni.** Duminecă, 3/16 Noemyrie s'a făcut sfințirea bisericeii gr.-or. rom. renovate și restaurate din opidul Buteni, cu o deosebită solemnitate. P. C. Sa părintele protosinzel și președinte al Consistorului *Ioan I. Papp*, asistat de protopopii: C. Gurban, G. Popovici, I. Georgia; protodiaconul Dr. Iustin Suci; preoții Ioan Gurban, Lupșa, Oprea, Z. Milian, Mihulin (Boroș-Șebes), P. Givulescu, Bodea (Crocna), Cosma, Motorca (Agris), Costina (Iosași) și I. Bodea (Buteni).

P. C. Sa părintele protosinzel I. I. Papp a rostit o frumoasă predică, arătând importanța bisericeii pentru vieța sufletească a omului și îndemnând poporul credincios la alipire către sfânta noastră maică biserică.

Responsuriile au fost cântate de corul nostru seminarial, condus cu abilitate de profesorul de musică T. Lugoșanu, lăsând o adâncă și binefăcătoare impresie asupra ascultătorilor.

Cu această ocașiune s'a dat în Buteni și un banchet, și s'a ținut seara un concert urmat de dans.

* **Casa Națională din Șiria.** După exemplul din Pecica, Nădlac și Arad, frumoasa noastră comună frunțașă Șiria la rîndul său și-a făcut „Casă Națională,” a cărei sfințire și inaugurare a avut loc Dumineca trecută.

Ne bucurăm și felicităm pe bravii șirieni, cari au înțeles importanța acestei institutiuni și n'au întârziat de a o înactiva. În deosebi laudă se cuvine comitetului parochial și în special președintelui N. Lăzărescu, care mai ales a ostenit pentru înființarea Casei Naționale.

Să dea Dumnezeu, ca comunele noastre bisericesti să înceapă a se întrece prin înființare de Case Naționale!

* **Bibliografie.** În editura tipografiei „Poporul Român” din Budapesta a apărut *Calendarul poporului român pe anul 1903, avînd un cuprins frumos, variat și multe ilustrațiuni. Se vinde cu prețul de 40 fil.*

Convocare.

Despărțemîntul protopopiatului Chișineu al reuniunii învățătorilor dela școalele confesionale ort.-rom. din protopopiatele arădane își va ține adunarea de toamnă Marți, la 19 Noemyrie v. a. c. în comuna Socodor, la școala învă. Ioan Crișan.

PROGRAMA:

1. Dimineața la 8 ore asistarea la chemarea Duhului sfânt.
2. Prelegere practică de învă. Ioan Crișan.
3. Deschiderea ședinței.
4. Reflexiuni asupra prelegerii.
5. Executarea concludelor adunării generale.
6. Incassarea taxelor.
7. Reflexiuni asupra examenelor finale la Ștefan Leucuța.
8. Propuneri și interpelări.
9. Fixarea proximei adunări.
10. Inchiderea ședinței.

Pilul-mare, la 4 Noemyrie 1902.

Ștefan Leucuța,
președinte.

Licitațiune minuendă.

Pe baza concludului Ven. Consistor diecesan din 10/23 Octomvrie a. c. Nr. 5896/902, comitetul parochial gr.-or. român din Șistaroveț, protopopiatul Lipovei, se publică licitațiune minuendă pentru acoperirea sf. bisericeii cu tinichea (pleu), vâpsirea turnului și a celor 2 cruci dinafară, cu prețul de esclamară 1779 cor. 10 fil., cu termin până în 21 Noemyrie a. c., în care zi se va ținea și licitațiunea la 2 ore după ameazi în sf. biserică. Specificarea și condițiunile și până atunci se pot vedea la oficiul parochial.

Șistaroveț, în 27/9 Octomvrie 1902.

Din încredințarea comitetului parochial:
2—3 *Simeon Tomescu,*
paroch, președ. comit. parochial.

Pe baza concludului Venerabilului Consistor diecesan din Arad din 10/23 Octomvrie 1902 Nr. 5865, comitetul parochial ortodox român din Dieci, protopresbiteratul Buteni, publică licitațiune minuendă pentru renovarea bisericeii de aici, pe lângă prețul de esclamară 2239 cor., cu termin de licitație în 21 Noem. (4 Decem.) 1902 la ora 1 d. a. în edificiul școalei din loc.

Preliminarele de spese și condițiunile de întreprindere, reflectanții întreprinzători le pot vedea la oficiul parochial subscris.

Dieci, 27 Oct. (9 Noemy.) 1902.

2—3 *George Lupșia,*
paroch, președ. comit. par.

Concurse.

Conform concludului Ven. Consistor gr. or. din Oradea-Mare de sub Nrul 1024 a. c. pentru parochia Lunca-Hotar se publică concurs cu termin până la 3/21 Dec. a. c.

Emolumentele sunt cele cuprinse în coala B. de fassionare pentru întregirea dotației preoțești precum: bir, stole și ajutor dela stat 382 cor. 66 fil., care toate computeate corespund la o parochie de classa III.

Recurentii vor avea a-și trimite petițiunile până la terminul susatins la subscrisul.

Beiuș, la 5/18 Nov. 1902.

În conțelegere cu com. par. VASILIE PAP, protopop. Vașcouli.

1—3.

Se escrie concurs pentru vacanta stațiune învățătoarească din comuna **Ortiteag**, tractul Peșteșului (comitatul Bihor) cu termen de alegere pe ziua de **1/14 Decembrie**.

Emolumentele sunt: 1. în bani gata 400 cor., repartisate pe locuitori. 2. Cărtir bun cu două chilii, culină, cămară și grădina recerută, precum și lemnele trebuincioase. 3. Pentru cei evalificați sferativul ajutor dela stat 200 coroane.

Doritorii de a ocupa această stațiune sunt poftiți a-și trimite recursurile lor provăzute cu documentele necesare subscrișului în Lugoșul-superior, p. u. Élesd, până la termenul sus amintit și a se prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică pentru a-și arăta desteritatea în cântare și tipicul bisericii.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine **TEODOR FILIP**, protopresbiter. 1—3.

—□—

Pentru îndeplinirea stațiunii vacante învățătoarești cantonale din comuna **Suplac**, inspectoratul Beliului, se publică concurs cu termen de alegere în **24 Noembrie (7 Decembrie)** a. c.

Dotățiunea anuală este de 800 cor. bani în număr, stolele cantonale usuate și locuința cu grădina de legume.

Reflecții sunt poftiți ca până în ziua alegerii în cutare Duminecă ori sârbătoare să se prezenteze la sf. biserică din Suplac spre a-și dovedi desteritatea în tipic și în cântări, ear' suplicele adresate comitetului parochial, până în preziua alegerii să le înainteze la inspectorul școlar-protopop **Petru Sârb**, în F.-Giriș, p. u. Tenke.

Se observă, cum-că recurenții cu clase medii vor fi preferiți.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: **PETRU SERB**, protopop inspector cercual de școale.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoarească dela școala confesională gr. ort. română din **Crocna**, conform ordinațiunii Venerabilului Consistor de datul 8/21 Octomvrie Nr. 5753/1902, se escrie concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala.”

Emolumentele sunt: În bani gata 357 cor. 64 fil.; 10 șinice grâu și 10 șinice cucuruz, computeate în 120 cor.; 5 jugere pământ arător în preț de 60 cor.; 6 stângeni de lemne în natură prețuiți în 96 cor., er' pentru încălzitul școalei cât va cere trebuința; pentru conferența învățătoarească 20 cor.; pentru scripturistica 6 cor.; pentru curatorat 28 cor.; venite cantonale, cărtir liber și grădina.

Alegândul învățător are să conducă cantoralul în biserică fără alta remunerațiune, și are să dea declarațiune, că pe basa serviciului prestat în alta comună ca învățător, de când își formează pretensiunea la cvincvenal?

Dela recurenți să cere, ca recursurile instruate conform prescrișelor Stat. Org. și Regulamentului de învățământ, adresate comitetului parochial din Crocna, să le trimită Oficiului protopresbiteral gr. ort. român din Hălmagiu (N.-Halmagy), având până la termenul

de espirarea concursului a se prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sfânta biserică din Crocna, spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: **Ioan GROZA** m. p. protopresbiter și inspect. școlar. 2—3

—□—

Pe basa Inaltului decis Consistorial Nr. 5385 din 1902 și pe baza decisului comitetului parochial 12/24 Octomvrie 1902 se escrie concurs pentru stațiunea învățătoarească din **Fadimac** cu termen de alegere pe **1/14 Decembrie**.

Emolumentele sunt: 1) Salarul învățătoarească în bani gata 600 cor.; 2) Trei jugere pământ în preț de 72 cor.; 3) Pentru scripturistica învățătoarească 10 cor.; 4) Pentru participarea la conferințele învățătoarești 20 cor.; 5) 24 m. lemne în preț de 48 cor. din cari 12 m. sunt pentru încălzirea salei de învățământ, ear 12 m. pentru învățător. 6) Dela înmormentări mici 40 fil., ear dela cele mari și cu liturgie 80 fil.; 7) Pentru învățător cu familia până când se va edifica un cărtir corespunzător, 60 cor.; 8) Grădina școalei în estensiune de 12 stângeni.

Reflecții la acest post învățătoarească au să-și subștearnă documentele conform regulamentului pentru stațiuni învățătoarești, adresate comitetului parochial din Fadimac pe calea oficiului inspectorat din Cladova p. u. Bethlenháza, tot-odată să se prezinte în sfânta biserică spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Dat din ședința comitetului parochial gr. or. rom. din Fadimac, la 12/24 Octomvrie 1902.

Alesandru Popoviciu, Cluj

George Opiș,

preot preș. com. par.

not. com. par.

În conțelegere cu mine: **IOAN CĂPITAN**, inspector școlar. 2—3

—□—

Se escrie concurs pentru vacanta parochie din comuna **Sabolciu**, tractul Peșteșului, conform ordinațiunii Ven. Consistor din Oradea-mare din 2/15 Septemvrie a. c. Nr. 1535/132 B. cu termen de alegere de **30 de zile** dela prima publicare.

Emolumentele sunt: 1) Casa parochială cu două chilii, cămară, culina cu supraedificate și grădina: 100 cor. 2) Birul preoțesc dela 75 n-re de case câte una vică cucuruz sfârmat — din care pe seama sfătului se vor detrage 10 de vici, á 2 cor.: 110 cor. 3) 16 jugere catastrale pământ estravilan á 5 cor. jugerul: 224 cor. 4) Stolele îndatinat și anume: clasa I. 10 cor., clasa I. 6 cor., prohodul mic 2 cor., cununie 4 cor., botezul 80 fil., maslu 2 cor.; toate aceste computeate după calculul mediu de 5 ani: 100 cor. 5) Se observă că alegândul preot el singur va avea a încasa birul de timpuriu și a solvi dările erariale.

Toate aceste computeate la olaltă dau suma de 534 cor., către care sumă se mai adauge congrua la cei fără 8 clase 346 cor: 94 fil., de tot 880 cor. 94 fil.

Doritorii de a ocupa această parochie sunt poftiți a-și trimite recursurile provăzute cu documentele necesare subscrișului în Lugoșul-superior p. u. Élesd, și a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare la sf. biserică spre a-și documenta desteritatea în cântare și oratorie.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: **TEODOR FILIP**, protopop. 2—3

—□—